

Dataskyddsombudens generella råd

Fotografering och bildpublicering

Inledning

Fotografering och bildpublicering som innebär att personuppgifter behandlas skiljer sig inte från annan personuppgiftsbehandling, men dataskyddsombuden får ofta frågor om och när verksamheter får fotografera och publicera bilder. I dessa generella råd beskriver dataskyddsombuden vilket arbete som den personuppgiftsansvarige behöver göra innan behandlingen påbörjas.

Definiera behandlingarna – registrera dem i behandlingsregistret

Som vid all personuppgiftsbehandling är det första steget att definiera behandlingen. Vad är syftet/ändamålet med behandling, hur ser behandlingen/processen ut och i vilket sammanhang ingår den?

Fotografering och bildpublicering är oftast inte en egen behandling/process, utan ingår ofta i andra behandlingar, t.ex. extern kommunikation och information eller informera om/bjuda in till öppna verksamheter och evenemang. Fotograferingen och bildpubliceringen behöver ses och bedömas i det sammanhanget.

Om behandlingen inte är upptagen i behandlingsregistret behöver den registreras där.

Rättslig grund

När behandlingen/processen och ändamålet är definierat behövs en rättslig grund enligt artikel 6 GDPR. För kommunala myndigheter är samtycke och avtal en mindre lämplig rättslig grund eftersom det kan vara svårt att säkerställa att samtycket är frivilligt. Detta eftersom det råder en maktobalans mellan kommunen som myndighet och arbetsgivare och de registrerade.

För att använda allmänt intresse som rättslig grund krävs att behandlingen/processen har stöd i lag eller beslut som fattats med stöd i lag. Därtill krävs att behandlingen ska

vara nödvändig för att uppfylla ändamålet. Till exempel kan extern kommunikation och information vara en del av kommunens uppdrag enligt kommunallagens regler om insyn (8 kap. kommunallagen) och förvaltningslagens regler om service och tillgänglighet (6-7 §§ förvaltningslagen). Den personuppgiftsansvarige behöver kunna visa att publicering av bilder med identifierbara personer är nödvändig för att uppnå ändamålet med publiceringen och att mindre integritetskänsliga alternativ inte är tillräckliga.

För kommunala bolag kan även berättigat intresse (intresseavvägning) vara en möjlig rättslig grund för vissa behandlingar.

Tröskelanalys och konsekvensbedömning

När behandlingen och ändamålet är definierat och rättslig grund har identifierats är det dags att göra en tröskelanalys och eventuellt en konsekvensbedömning avseende dataskydd (DPIA). Analys och bedömning ska göras på hela behandlingen/processen, inte bara själva fotograferingen/bildpubliceringen. Till exempel: Att fotografera medarbetare och publicera bild av medarbetare på kommunens hemsida kan vara två behandlingsled/delprocesser i behandlingen Extern information och kommunikation.

Beroende på vilken tjänst som används för lagring av fotografier och publicering av bilder kan bedömning och dokumentation av tredjelandsoverföring vara aktuell.

Information till de registrerade

Registrerade ska informeras om hur deras personuppgifter behandlas. Vid fotografering av personer ska information om hur personuppgifter behandlas lämnas vid fototillfället (när personuppgifterna samlas in från den registrerade enligt artikel 13 GDPR). Den information som ska lämnas enligt artikel 13 kan lämnas i det man kallar flera lager, där viss grundläggande information ges direkt till den registrerade och där den registrerade hänvisas att ta del av den fullständiga informationen på kommunens hemsida, till exempel via länk eller QR-kod. Den information som den registrerade behöver få innan fotografering (artikel 13.1.a-f) är:

- Vem som är personuppgiftsansvarig

- Kontaktuppgifter till DSO
- Varför fotografering sker och vad bilderna ska användas till
- Mottagare som ska ta del av personuppgifterna (endast för internt bruk i kommunen eller kommer de spridas till allmänheten)
- Om uppgifterna kommer överföras till tredjeland (t.ex. om amerikansk sociala medier-plattform används för att kommunicera/sprida information)

Att tänka på inför fotografering

- Vad är syftet med fotograferingen?
- Är fotograferingen förenlig med en godkänd behandling?
- Informeras personerna som ska fotograferas om syftet och hur personuppgifterna hanteras?
- Har fotograferingen planerats så att personer som inte vill medverka kan undvika att bli fotograferade eller identifierade?
- Var lagras bilderna och hur länge?

Att tänka på inför bildpublicering

- Är bildpubliceringen förenligt med en godkänd behandling?
- Är bildpubliceringen förenlig med det ändamål för vilket fotografierna samlades in?
- Är bildpubliceringen nödvändig för ändamålet med behandlingen eller finns mindre integritetskänsliga alternativ, exempelvis bilder där personer inte är identifierbara?
- Kan färre personuppgifter/mindre integritetskänsliga uppgifter användas för att nå målet med bildpubliceringen?
- Hur länge är bilderna tillgängliga/publicerade?

Sociala medier

Sociala medier kan vara viktiga kommunikationskanaler. Samtidigt kan användningen innebära risker för den personliga integriteten. Verksamheten behöver alltid säkerställa att personuppgifter hanteras lagenligt, säkert och med respekt för den enskildes rättigheter. Att publicera bilder på kommunens/verksamhetens sociala medier-konto är en del i en behandling, t.ex. extern information och kommunikation. Om den personuppgiftsansvariga har bedömt att sociala medier kan användas i behandlingen bör följande beaktas innan personuppgifter publiceras.

- Är publiceringen förenlig med godkänd personuppgiftsbehandling – kontrollera behandlingsregistret.
- Är publicering av bilder på identifierbara personer nödvändig för syftet med publiceringen? Publicera bara de uppgifter som behövs.
- Var försiktig med känsliga personuppgifter och integritetskänsliga uppgifter - inlägg kan röja om någon får stöd, vård eller deltar i särskild verksamhet.
- Är de registrerade informerade om att bilden ska publiceras på sociala medier och den spridning som bilden kan få?
- Finns det rutiner för uppföljning och gallring - inlägg, kommentarer och meddelanden kan innehålla personuppgifter som kan behöva dokumenteras, modereras och gallras enligt gällande regelverk.

Särskild försiktighet bör iakttas när

- barn fotograferas,
- bilder tas inom skola, socialtjänst, vård eller omsorg,
- deltagande i stödinsatser eller särskilda verksamheter kan avslöjas,
- känsliga personuppgifter eller integritetskänsliga förhållanden kan framgå,
- bilder publiceras i sociala medier eller andra kanaler med stor spridning.

Dataskyddsbuden ger råd och stöd i dataskyddsfrågor. Ansvaret för personuppgiftsbehandlingen ligger alltid hos den personuppgiftsansvariga verksamheten.

